

Hospice De Duinsche Hoeve

Graag stel ik mezelf via deze weg voor. Mijn naam is Merel van Elst en ben sinds april 2019 werkzaam als verpleegkundige in het hospice voor 24 uur per week. Samen met mijn man Tom, onze 2 kids (Thomas 2 jaar en Lizzy 4 jaar) en 2 katten wonen we in het buitengebied van Geffen.

Van 2009 tot april 2019 ben ik werkzaam geweest als verpleegkundige in het Jeroen Bosch Ziekenhuis. Hier heb ik intern de opleiding tot verpleegkundige gedaan en heb zo kennis mogen maken met verschillende soorten specialismen. In 2011 ben ik begonnen op de afdeling neurologie en heb ik de opleiding tot neurologie verpleegkundige in 2013 succesvol afgerond. In het ziekenhuis is mijn interesse steeds meer in de richting van de palliatieve zorg gegaan. Toen ik in december 2018 de vacature zag voor verpleegkundige in het hospice, heb ik dan ook niet getwijfeld en direct gesolliciteerd. En met succes, zoals gezegd ben ik dus op 1 april 2019 begonnen.

In mijn vrije tijd doe ik graag aan hardlopen. Ik ben een sport liefhebber, wat mij veel energie geeft. Daarnaast houd ik van de natuur, het buitenleven, actief meehelpen op de basisschool van mijn

kinderen en het samenzijn met mijn gezin, familie en vrienden. Naast alle drukke activiteiten schrijf ik graag.

Als verpleegkundige vind ik het leuk om lezingen bij te wonen over (palliatieve) zorg en ik lees graag over allerlei onderwerpen rondom de zorg. Met name het bijwonen van lezingen spreekt mij erg aan. Het geeft mij nieuwe inzichten en ik vind het leuk om anderen te ontmoeten met passie voor de zorg.

In februari van dit jaar heb ik samen met Dianne een start gemaakt om een plan/richtlijn te schrijven over het onderwerp hygiëne. Hierin kijken we met name hoe we de landelijke richtlijnen kunnen volgen en tegelijkertijd de huiselijke sfeer van het hospice kunnen behouden. Meer informatie hierover zal op een later moment volgen in de nieuwsbrief.

Ik werk nu dus bijna een jaar in het hospice, een mooie werkplek, én ik ben vooral trots dat ik deel mag uitmaken van dit team van medewerkers en vrijwilligers.

Merel

Het 'Recept voor doorligvrees'.

Men neemt:

- Een bedlegerige, incontinentie patiënt, liefst ouder dan 65 jaar met een CVA, diabetes of beide.
- Een oude, versleten matras
- Een laken
- Een incontinentiematje
- Een flink griepvirus
- Een grote tube Lanettecrème
- Een oud en vies schapenvachtje
- IJs en een föhn

Vervolgens wordt het laken lekker in plooiën gelegd, ligt de patiënt met de stuit op de schapenvacht of scheef op het incontinentiematje, wordt zijn stuit regelmatig flink ingewreven, desnoods geïjst en geföhnd, krijgt hij griep, wordt hij niet gedraaid, verschoond of gevoed.

Als alles meezit, is er binnen enkele dagen diepe decubitus stadium 4.

(Verpleegkundig Nieuws, 2002)

Decubitus vroeger en nu

Decubitus oftewel doorliggen is een probleem van alle tijden. In 1895 was al voor het grootste gedeelte duidelijk waardoor decubitus kon ontstaan. Normaal gesproken heeft iedereen vetweefsel, dat tegen kou en druk beschermt. Het vetweefsel ligt direct onder de huid en is het dikst op de plaatsen die het meest aan druk blootgesteld zijn. Bij verzwakkende ziekten verdwijnt het vetweefsel, waardoor de huid direct op de uitstekende botten komt te liggen. De huid wordt dan voortdurend tussen de uitstekende botten en het matras gedrukt. De bloedcirculatie wordt hier erg door gehinderd, waardoor de huid uiteindelijk dood kan gaan (Nolst- Trenité, 1895).

Vroeger was de preventie en behandeling van decubitus voornamelijk een taak van de verzorgenden en verpleegkundigen. Tegenwoordig wordt decubitus multidisciplinair benaderd.

Veel voorkomende doorligplekken zijn: de stuit, de hielen, de zitknobbels, de ellebogen, de schouders, de heupen en het achterhoofd.

Er zijn enkele factoren die voor extra risico zorgen voor het ontwikkelen van decubitus:

- Slechtere mobiliteit of een verminderde activiteit
- Verminderd gevoel in de huid
- Slechtere doorbloeding van de huid
- Hogere leeftijd
- Ongezonder of verminderde voeding intake
- Droge huid met weinig vocht, of juist een te natte huid bijvoorbeeld als gevolg van incontinentie

Belangrijke maatregelen om decubitus te voorkomen:

- Goede huidverzorging en hygiëne;
- Schone, gladde en droge onderlaag;
- Dagelijkse inspectie en palpatie van de huid;
- Regelmatige wisselgigging of (bij niet bed gebonden patiënten) liften uit de stoel;

- Patiënt betrekken bij de preventies;
- In kaart brengen van de voedingstoestand.

Betrokken disciplines zijn arts, verpleegkundigen en verzorgenden. Afhankelijk van de gradatie van de decubitus kunnen overige disciplines worden ingeschakeld zoals; fysio- en ergo therapie, wond verpleegkundige en diëtist.

Daarnaast zijn er diverse hulpmiddelen, zoals een antidecubitusmatras en/of antidecubituszittkussen, die helpen om de druk over het hele lichaam te verdelen.

Om die hulpmiddelen te verkrijgen, werken wij binnen het hospice samen met firma Q-care. In samenwerking met hun decubitus verpleegkundige analyseren wij de plek op het lichaam, stellen een behandelplan op en levert Q Care een functioneel antidecubitus hulpmiddel op maat.

Q care zorgt ervoor dat kennis op het gebied van decubitus volledig en up-to-date is. Onlangs verzorgde Q-care binnen het hospice een interactieve scholing over decubitus en de inzet van matrassen. Met deze extra opgedane kennis kunnen wij ervoor zorgen dat decubitus binnen het hospice zoveel mogelijk wordt voorkomen en dat er bij klachten comfort kan worden geboden.

Niet alleen professionals maar ook mantelzorgers kunnen een bijdrage leveren aan het voorkomen van decubitus. Check ook de link op onze website.

<http://www.hospicededuinschehoeve.nl/file/decubitus.pdf>

Mascha van Dun, verzorgende.

Het leven als tragikomedie

Al lezend in dit essay van Tim Fransen over humor, kwetsbaarheid en solidariteit, dwaalden mijn gedachten regelmatig af naar het hospice. Bijvoorbeeld waar hij schrijft "...dat de dingen die het leven de moeite waard maken innig verstrengeld zijn met het tragische". Hij bespreekt eerst de tragiek van het leven: de onvermijdelijkheid van het lijden, de kwetsbaarheid en de tijdelijkheid van het leven. Vervolgens onderzoekt hij hoe wij ons hiertoe (kunnen) verhouden. Hij houdt een pleidooi om het tragische te erkennen en ons met onze kwetsbaarheid te verzoenen, hoe moeilijk dat ook is. Een komische blik kan helpen om allerlei onaangenaamheden onder ogen te zien. Met name de humor die voortkomt uit medemenselijkheid en het besef dat het de kwetsbaarheid is die we met elkaar gemeen hebben. Dit is waar humor en wijsheid elkaar raken.

Tim Fransen plaatst het tragische en komische perspectief nadrukkelijk naast elkaar. Niet iedereen kan wellicht zijn vorm van humor waarderen. Maar hij schrijft zonder te oordelen, nodigt de lezer uit met andere ogen naar het leven te kijken.

Nan Bettonvil, vrijwilligster

Natuurfoto's in de gangen van het hospice.

De vereniging IVN (Instituut Voor Natuureducatie) 's-Hertogenbosch maakt deel uit van de landelijke IVN-organisatie en heeft werkgroepen op allerlei gebied in de natuur. De werkgroep Natuurfotografie maakt daar ook deel van uit. Deze werkgroep bestaat uit ongeveer 30 amateur natuurfotografen en maakt elk jaar een nieuwe natuurfoto-expositie van 50 foto's. Deze worden elk jaar gedurende 2 maanden afwisselend geëxposeerd bij Mariaoord, Park Eemwijk, Park De Grevelingen, SCC De Helftheuvel en stadsboerderij Eyghentijds. Na deze periode komt er een serie van 25 natuurfoto's in het voorjaar en zomer in het hospice te hangen en worden deze in het najaar en winter gewisseld met 25 andere van deze serie van 50 natuurfoto's. Bij elke foto vindt u een korte toelichting. IVN 's-Hertogenbosch probeert de natuur bij u te brengen en u te laten genieten van de prachtige natuur in onze eigen regio.

Henk Vennix, vrijwilliger tuin

Euthanasie in het Hospice

In Hospice de Duinsche Hoeve worden regelmatig gasten opgenomen die hebben nagedacht over euthanasie of een euthanasiewens hebben. Euthanasie is het opzettelijk beëindigen van het leven door een arts op uitdrukkelijk verzoek van een patiënt. Om euthanasie te kunnen verlenen, moet een arts voldoen aan wettelijke zorgvuldigheidseisen.

De zorg die in het Hospice verleend wordt, richt zich op het verbeteren of behouden van de kwaliteit van leven. Hierbij wordt veel aandacht besteed aan het voorkomen en verlichten van klachten van lichamelijke, geestelijke en sociale aard. Tevens is er aandacht voor zingevingvragen.

zie <https://palliatievezorg.patiëntenfederatie.nl/inhoud/>

In het Hospice wordt door specialistische zorgverleners en vrijwilligers samengewerkt in een team. Het team stemt de behandeling samen met de gast en/of diens naasten af op door de gast gestelde waarden, wensen en behoeften. Dit gebeurt bijvoorbeeld door herziening van medicijnen, maar ook door aanvullende zorg, rust en aandacht. Vaak zien we dat er ruimte voor de gast ontstaat om anders te kijken naar de laatste levensfase en het sterven. De euthanasiewens verdwijnt dan nogal eens naar de achtergrond.

Soms is euthanasie de enige weg voor een gast. De gast verzoekt de Hospice-arts dan om euthanasie te verlenen. Deze arts beslist of hij/zij de euthanasie zal uitvoeren.

Als een gast een euthanasiewens uit bij één van onze medewerkers dan spreken we als artsen hierover en zullen wij beoordelen of aan de wettelijke zorgvuldigheidseisen wordt voldaan. Deze beoordeling is een proces dat al snel enkele weken in beslag neemt. Eén van de zorgvuldigheidseisen is dat er geen andere behandelopties meer zijn voor de gast.

In het Hospice bestaan soms behandel mogelijkheden die er in de thuissituatie niet waren. Dat maakt dat er tijd nodig is om de ontstane behandelopties te overwegen en/of in te zetten. Daarnaast is het voor ons van belang om een behandelrelatie met een gast te kunnen opbouwen om een goede beoordeling te kunnen doen van de zorgvuldigheidseisen die voor euthanasie gelden. Bij elk euthanasieverzoek dat aan ons wordt gedaan, overleggen wij en werken wij samen met de eigen huisarts en zo nodig met de betrokken ziekenhuis-specialist. Als er besloten wordt euthanasie te verlenen, kan dit plaatsvinden in het Hospice.

Als een gast een euthanasiewens heeft welke urgenter is en derhalve niet kan wachten op onze beoordeling van de zorgvuldigheidseisen, dan wordt de gast geadviseerd om zijn/haar euthanasieverzoek te doen aan een arts die al langer bij zijn/haar behandeling betrokken is. Dat kan de huisarts of behandelend specialist zijn. Wij werken in dat geval graag samen met deze arts. De euthanasie kan in dat geval ook in het Hospice worden uitgevoerd door de huisarts of behandelend specialist, waarbij natuurlijk gerekend kan worden op ondersteuning vanuit het Hospice.

Voor meer informatie over euthanasie binnen het Hospice kunt u onze folder raadplegen op de website

www.Hospicededuinschehoeve.nl

Margot Verkuyl, medisch directeur, specialist ouderengeneeskunde en kaderarts palliatieve zorg

Lienke Hendriks, specialist ouderengeneeskunde

Project Voeding en Beleving

Het project Voeding & Beleving is nagenoeg afgerond. Er moeten nog een paar puntjes op de i gezet worden maar het resultaat is fantastisch. In precies een week tijd heeft de hele "operatie" plaatsgevonden. De ontmoetingsruimte werd een tijdelijk keuken, de catering werd uitstekend geregeld via Mariaoord en iedereen was erg flexibel en welwillend om deze week "met beperkingen" door te komen.

Maandag 13 januari kwam de firma Pelser met een ploeg naar het Hospice. Deze ploeg werkte van vroeg in de ochtend tot laat in de avond. Er werd geschuurd en geschilderd, een keuken geplaatst, gordijnen werden gehangen en meubels neergezet. Zaterdag 18 januari zijn we met een team van vrijwilligers en medewerkers aan het schoonmaken van de nieuwe keuken begonnen (de kit was nog niet uitgehard) en zondagochtend konden onze gasten gebruik maken van de nieuwe omgeving.

Het is een complete metamorfose geworden! De opstelling is veel ruimer waardoor we meer bewegingsruimte rondom de tafel hebben gecreëerd voor rolstoelgasten en gasten met een rollator. Door de opstelling is er ook meer interactie met de vrijwilligers die in de keuken aan het werk zijn en er is meer zitruimte gecreëerd.

Er is gekozen voor zachte warme kleuren en een mooie verlichting, prachtige gordijnen, waardoor de keuken een warme uitstraling heeft. De keuken is nu voorzien van extra koelruimte, een professionele kookplaat, een bordenwarmer en ingebouwde ijsblokjesmaker. De afzuigkap is vernieuwd waardoor er veel minder etensluchten blijven hangen en de keukenapparatuur is in het geheel geluidsarmer.

De huiskamer is ook in een vergelijkbare inrichting en stijl aangepast en ook daar is meer zitruimte gecreëerd.

Iedereen is erg enthousiast over deze metamorfose.

Dorien Aarts, algemeen directeur

Colofon

Nieuwsbrief Hospice De Duinsche Hoeve is een uitgave van Hospice De Duinsche Hoeve in Rosmalen.

Hospice De Duinsche Hoeve is een kleinschalig gasthuis voor palliatieve zorg aan gasten voor wie het niet mogelijk of niet wenselijk is om hun laatste levensfase thuis door te brengen.

Adres- en contactgegevens:

Hospice De Duinsche Hoeve
Vliertwijksestraat 65
5244 NH Rosmalen

Contactpersoon: Dorien Aarts
T 073-5218881

E info@hospicededuinschehoeve.nl
I www.hospicededuinschehoeve.nl

Donaties en giften:

Als u het hospice financieel wilt ondersteunen kunt u dit doen door het overmaken van een bedrag op **IBAN NL42 RABO 0107 1454 99** ten name van Stichting Vrienden van Hospice De Duinsche Hoeve.

U kunt ook doneren via deze link:

<http://www.hospicededuinschehoeve.nl/donatie.php>

Stichting Vrienden van het Hospice:

Via de website kunt u zich aanmelden als vriend van het Hospice.

<http://www.hospicededuinschehoeve.nl/contactform.php>

Het bestuur van de Stichting Vrienden van het Hospice:

Dhr. R. van de Mortel - voorzitter
Mevr. V. Esser - secretaris
Mr. J. Buursma - penningmeester
Mevr. E.R.W.J.M. van de Ven-de Gruyter - bestuurslid
Mr. P.J. Peters - bestuurslid

Bestuur:

Het Hospice De Duinsche Hoeve wordt geëxploiteerd door Stichting Hospice 's-Hertogenbosch e.o.
Mevr. C. van Olden - Smit - voorzitter
Mevr. M.P. van der Ven-de Vries - secretaris
Dhr. Mr. P.J. Peters - penningmeester
Dhr. S. Floor - bestuurslid
Dhr. P. Hoppener - bestuurslid

Vormgeving:

MaGie Ontwerp
<http://www.magieontwerp.nl>

Nieuwsbrief automatisch ontvangen in uw mailbox?

Mail uw emailadres naar info@hospicededuinschehoeve.nl onder vermelding van 'nieuwsbrief-ontvangen'.
Verspreiding via mail (PDF) als wel gedrukt.

